

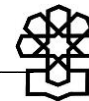
بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور
۵۱. بخش مسکن، شهرسازی و مدیریت شهری

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات زیربنایی

کد موضوعی: ۲۵۰
شماره مسلسل: ۱۵۲۶۰
آذرماه ۱۳۹۵

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	۱. بررسی الزامات جهت گیری‌های ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶
۱۳	۲. بررسی اعتبارات بخش مسکن و شهرسازی
۱۳	۲-۱. اعتبارات افزایش یافته
۱۳	۲-۲. اعتبارات کاهش یافته
۱۴	۲-۳. عدم سنخیت اعتبارات با ماهیت ذاتی دستگاه
۲۷	۳. ردیف‌های متفرقه
۳۶	منابع و مأخذ

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور ۵۱. بخش مسکن، شهرسازی و مدیریت شهری

چکیده

پیش‌بینی اعتبارات بودجه‌ای و مأموریت‌های متخذه می‌بایستی به نحوی تخصیص و تنظیم شود که زمینه تحقق اهداف و برنامه‌های مصوب و رافع نیازهای اعتباری بخش‌ها و برنامه‌های ذیربط باشد، از این منظر، نوع برنامه‌های متخذه، حجم اعتبارات و انطباق آن با تکالیف قانونی و بخشی در لایحه بودجه سنواتی بخش راه و شهرسازی و مدیریت شهری حکایت از آن دارد که جهت‌گیری‌ها و منابع اعتباری پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نمی‌تواند رافع چالش‌ها و مشکلات و فاقد احکام و منابع اعتباری لازم به جهت پاسخگویی به نیاز بخش باشد و بسیاری از امور با اهمیت در این بخش مورد غفلت و کم‌توجهی قرار گرفته است، پرداختن به ضروریاتی مانند نوسازی بافت‌های فرسوده (براساس طرح جامع و با رعایت معیارهای شهرسازی و لحاظ حداکثر آزادسازی عرصه) و تکلیف قانونی در نوسازی سالانه ۱۰ درصد از این‌گونه بافت‌ها، توزیع و آمایش جمعیت، جدیت در مقاوم‌سازی بناهای با اهمیت و ضروری و نظارت عالیه بر کیفیت و کمیت اجرای ضوابط، مقررات و استانداردها در کلیه پروژه‌های عمرانی و ساخت‌وسازهای شهری (با توجه به تکالیف ساختارهای تشکیلاتی)، ارتقای کیفی سیاستگذاری و تدقیق و بهبود اعتبارات اجرای برنامه‌های حمل‌ونقل عمومی، درون‌شهری و برون‌شهری (اعم از ریلی، جاده‌ای، هوایی، دریایی، اتوبوس و ...)، ضرورت افزایش اعتبارات برنامه‌های مرتبط با روستاها و تفکیک رئوس برنامه‌های روستایی از شهری (با توجه به مغفول ماندن برنامه‌ها و ضرورت تحقق مهاجرت معکوس و الزام در تقویت مبادی مهاجرت)، از جمله مواردی است که در این لایحه باید مورد توجه قرار می‌گرفت. این وضعیت کمک زیادی به حل مسائل و مشکلات مربوطه در سال آتی نخواهد کرد. بررسی ردیف‌های مرتبط با بخش راه و شهرسازی و مدیریت شهری، بیانگر آن است که این لایحه از استمرار سنواتی ضعف‌ها و حتی عدم نظم رفتاری در تنظیم برنامه‌های بخشی برخوردار است.

گنجاندن حجم زیادی از اعتبارات در ردیف‌های متفرقه این لایحه، عدم تفکیک برنامه‌های شهری و روستایی و نامشخص بودن سهم اعتبارات هر بخش، بی‌توجهی به ضرورت نوسازی بافت‌های فرسوده منطبق بر طرح‌های جامع شهرسازی نوین (به‌عنوان فرصت بازتولید حداکثری مسکن، با توجه به

محدودیت عرضه زمین در شهرها) و ضابطه‌مندی ارزشگذاری ملک در بازار مسکن کشور (استیجاری و مالکیتی) براساس شاخص‌های جهانی، لزوم تدقیق برنامه‌ها و اعتبارات وزارت راه و شهرسازی (و تشکیلات وابسته) در راستای اجرای تکالیف قانونی، ضرورت تقویت منابع سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها (از بابت افزایش اعتبارات توسعه روستایی) و نیز بی‌توجهی به ارتقای کیفیت مبادی مهاجرت و لزوم توجه به توزیع جمعیت، از جمله مواردی است که به‌عنوان نقاط ضعف این بخش از لایحه محسوب می‌شوند و ضروری است تا نقاط ضعف مورد اشاره اصلاح شود.

مقدمه

وضعیت بخش مسکن و شهرسازی و مدیریت شهری در کشور، با توجه به شرایط فعلی کانون‌های جمعیتی و بازار عرضه و تقاضا، نیازمند برنامه‌ریزی و تخصیص مناسب اعتبارات و بودجه برحسب برنامه‌های عملیاتی می‌باشد و از آنجایی که بودجه‌ریزی، سازوکاری برای تنظیم، تدقیق، تطابق، اختصاص و به‌کارگیری منابع و امکانات در چارچوب اهداف و سیاست‌های کلی و چشم‌انداز، با وظایف اساسنامه‌ای و برنامه‌های دستگاه اجرایی و تحقق برنامه‌های کلان و بخشی است، ضرورت دارد تا لایحه یا قانون بودجه، که سندی برای پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد مصارف (شامل هزینه‌ها و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی) است با التزام بر تحقق سیاست‌ها، تکالیف و اهداف قانونی و رفع مشکلات و چالش‌های این بخش تنظیم و تصویب شود.

شایان ذکر است که برآورد اعتبارات بودجه وزارت راه و شهرسازی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نسبت به اعتبارات موضوعه در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ به میزان ۴۹ درصد کاهش نشان می‌دهد و فارغ از افزایش اعتبار برخی از برنامه‌ها که مطلوب ارزیابی می‌شود، بررسی احکام بالادستی در بخش مسکن، شهرسازی، و حمل‌ونقل (اعم از درون‌شهری، برون‌شهری و هوایی و دریایی) و توسعه روستایی نشان می‌دهد که رویکردهای اتخاذ شده در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، هیچ‌گونه حکم خاصی درخصوص مسکن و شهرسازی که بتوان بدان اتکا داشت ارائه نکرده است.

به‌نظر می‌رسد آنچه باید مورد توجه بیشتر برای تنظیم لایحه بودجه قرار می‌گرفت، درک صحیح از شرایط بحران مسکن و اتخاذ تمهیدات صحیح درون‌بخشی و برون‌بخشی برای رونق و ایجاد تعادل در بازار مسکن و شهرسازی باشد که در این لایحه ردی از آن مشاهده نمی‌شود. مواردی از جمله نحوه برخورد و نوسازی بافت‌های فرسوده، ساماندهی کالبدی شهری و روستایی، تقویت مبادی مهاجرت، تقویت مالی و اعتباری بخش حمل‌ونقل درون‌شهری، تقویت مالی مدیریت شهری، ارتقای برنامه‌ها و تبیین توسعه روستایی و مسکن و شهرسازی و توجه بیشتر به وظایف اساسنامه‌ای این دستگاه و شکل‌های وابسته را می‌طلبد. گفتنی است که از جمع کل اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های

سرمایه‌ای و مالی برحسب امور و فصول (یعنی ۳,۵۰۲,۰۸۶,۹۴۱ میلیون ریال) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ حدود ۱/۸۰ درصد آن (معادل ۶۲,۹۹۳ میلیارد ریال) به امور مسکن، عمران شهری و روستایی (شامل فصل مسکن؛ فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری؛ فصل آب و فاضلاب، فصل تحقیق و توسعه در امور مسکن، عمران شهری و روستایی) و حدود ۲/۷۰ درصد آن (۹۴,۴۱۷ میلیارد ریال) به فصل حمل‌ونقل تخصیص یافته است. در این لایحه، ۱۶/۶۶ درصد از کل اعتبارات لایحه (یعنی ۵۸۳,۳۹۹ میلیارد ریال) به ردیف‌های متفرقه اختصاص داده شده است. شایان ذکر است که از مجموع اعتبارات متفرقه لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، مندرج در جدول ۹ لایحه (برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه در سال ۱۳۹۶)، به میزان ۷۴,۸۲۶ میلیارد ریال، به حوزه راه و شهرسازی و مدیریت شهری و روستایی اختصاص یافته است.

لذا تأکید بر آن است تا اعتبارات مندرج در جدول ردیف‌های متفرقه، ضرورتاً و به جهت تبعیت و انطباق با یک برنامه مدون، طبقه‌بندی دستگاهی، ضابطه مشخص و تکالیف حاکم بر آن تنظیم و تخصیص یابد و از رویکرد موردی دولت و عدم حاکمیت برنامه مدون و مرتبط با آنها پرهیز شود. به عبارت دیگر ضرورت دارد تا ۳۴۴,۲۰۹,۰۰۰ میلیون ریال اعتبارات هزینه‌ای و ۲۳۹,۱۹۰,۴۰۶ میلیون ریال اعتبار تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای و همچنین مجموعاً ۷۴,۸۲۶,۴۷۵ میلیون ریال از اعتبارات مذکور در بخش راه و شهرسازی و مدیریت شهری تحت برنامه مصوب قرار گیرد.

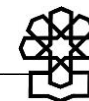
۱. بررسی الزامات جهت‌گیری‌های ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

الف) تطابق لایحه با قوانین بالادستی دائمی

از آنجایی که دوره زمانی برنامه پنجم توسعه به اتمام رسیده است و برنامه ششم توسعه نیز در دست بررسی قرار داشته و به تصویب رسیده از این‌رو، تطابق و تدقیق لایحه بودجه با برنامه ششم میسر نشده است اما یکسری تکالیف موضوعی مندرج در قوانین بخشی در این حوزه می‌بایستی مورد توجه قرار می‌گرفت که چنین رویکردی در این لایحه مشاهده نمی‌شود و اثری از جهت‌گیری و انطباق رویکردها و فعالیت‌های سنواتی در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ برای تحقق آن اهداف دیده نمی‌شود.

موضوعات مندرج در جدول ۱ این گزارش، از جمله مواردی است که در انعکاس وضعیت اعمال رویکردهای قانونی بخش راه و شهرسازی، مانند احکام موضوعی مندرج در برخی قوانین موضوعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، ارائه شده است و بر این اساس ضرورت دارد تا رویکردهای سنواتی بخش راه و شهرسازی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با تمرکز بر جهت‌گیری‌های قوانین موضوعه بالادستی، تطبیق، بررسی و تصویب شود.

از این دیدگاه، در صورتی که لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ به همین منوال تصویب شود می‌توان گفت که بخش عمده‌ای از تکالیف بالادستی با مشکل اجرا مواجه خواهند شد. مواردی مانند ضرورت احیا، نوسازی و بهسازی حداقل ۱۰ درصد بافت‌های فرسوده (و حداکثر بهره‌برداری از فرصت بازتولید مسکن در بافت‌های مذکور با لحاظ حداکثر آزادسازی عرصه و رعایت معیارهای شهرسازی)، تقویت مبادی مهاجرت (ساماندهی توزیع جمعیت)، ساماندهی حاشیه‌نشینی، تقیید و تعهد به ساخت هرگونه مسکن جمعی (اعم از اتمام مسکن مهر و مسکن اجتماعی و نظایر آن) تنها در بافت‌های فرسوده، تهیه و اجرای طرح‌های متناسب با نیازهای فعلی و آتی مجموعه شهری و روستایی به‌منظور توسعه پایدار، تقویت و شفافیت عملکردی نظام درآمدی و مالی شهرداری‌ها، استانداردسازی تولید مصالح و فعالیت‌های ساخت‌وساز از موضوعاتی است که لازم است به آنها توجه کافی و ویژه شود تا از این طریق نیازهای مربوطه، به‌طور کامل مرتفع شود. در جدول ۱ تعدادی از قوانینی که در لایحه بودجه به آنها توجهی نشده یا اعتبار کافی برای آنها در نظر گرفته نشده ارائه شده است.

جدول ۱. وضعیت اعمال رویکردهای قانونی بخش راه و شهرسازی و برخی قوانین موضوعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

ردیف	ماده - تبصره - بند - جزء (قانون)	رویکردهای قانونی موضوعه	تأثیر رویکردهای قانونی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶
۱	ماده (۱۰) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت	اعتبارات مورد نیاز موضوع قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت	اعتباراتی در خصوص حمل و نقل عمومی در نظر گرفته شده است اما این رویکرد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ به طور صریح و کامل لحاظ نشده است.
۲	ماده (۱۶) قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن	- کلیه طرح‌های تولید مسکن ویژه گروه‌های کم‌درآمد و طرح‌های تولید مسکن در بافت‌های فرسوده شهرها مشمول تخفیف حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه‌های عوارض ساخت و تراکم ساخت و تقسیط بدون کارمزد باقیمانده می‌باشد. - دولت موظف است معادل صد درصد (۱۰۰٪) تخفیف اعمال شده از سوی شهرداری‌ها ناشی از اجرای این قانون و سایر قوانین را در لوایح بودجه سنواتی منظور و پرداخت نماید.	این رویکرد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ گنجانده نشده است و اصلاً طرح‌های تولید مسکن ویژه برای گروه‌های کم‌درآمد در کشور (و آن هم به صورت جمعی) تعریف نشده است
۳	ماده (۱۸) قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن	- اعتبارات مورد نیاز اجرای قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن، به میزان سالانه حداقل مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰) ریال	این رویکرد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ مشاهده نشد.
۴	ماده (۱۸) قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن	- تکلیف دولت در پیش‌بینی و پرداخت کلیه تخفیف‌ها و یارانه‌ها و دیگر هزینه‌های حمایتی ناشی از احکام این قانون از محل ماده (۱۵) این قانون در بودجه سنواتی	این رویکرد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ مشاهده نشد.
۵	ماده (۱۳) قانون حمایت از احیا، بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری	- دولت مجاز است سالانه ده هزار میلیارد ریال جهت احیا، بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده شهری در بودجه سنواتی کل کشور پیش‌بینی و درج نماید.	این رویکرد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ مشاهده نشد.
۶	ماده (۵) قانون اصلاح قانون احداث تونل مشترک شهری - مصوب ۱۳۷۲	- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور موظف است اعتبارات مورد نیاز سالانه طرح را که توسط وزارت مسکن و شهرسازی و وزارت کشور برآورد می‌شود، در لایحه بودجه عمومی کشور پیش‌بینی نماید.	این رویکرد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ مشاهده نشد.
۷	ماده (۲۳) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی	- وجوه حاصل از جریمه‌های تخلفات رانندگی در سراسر کشور به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه‌داری کل واریز می‌گردد تا علاوه بر بودجه سالیانه به شرح زیر به شهرداری‌ها و دهیاری‌های ذیربط، وزارت راه و ترابری و پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی	- بابت یارانه بلیت حمل و نقل همگانی، در ردیف‌های متفرقه، اعتبار ۲,۴۵۰ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است. - بابت سازمان راهداری و حمل و نقل، در ردیف‌های متفرقه،

ردیف	ماده - تبصره - بند - جزء (قانون)	رویکردهای قانونی موضوعه	تأثیر رویکردهای قانونی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶
		انتظامی تخصیص داده شود. الف - شصت درصد (۶۰٪) از کل وجوه حاصله به تفکیک درآمدهای ناشی از تخلفات رانندگی خارج از شهرها و داخل محدوده شهرها و روستاها حسب مورد به وزارت راه و ترابری (سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای کشور) به صورت متمرکز و در شهرها به شهرداری‌های محل و دهیاری‌ها از طریق استانداری همان استان به تناسب هفتاد درصد (۷۰٪) و سی درصد (۳۰٪) اختصاص می‌یابد تا حسب مورد صرف استانداردهای وسایل و تجهیزات ایمنی راه‌ها، خط‌کشی و نگهداری آن، تهیه و نصب و نگهداری علائم راهنمایی و رانندگی و تجهیزات ایمنی، احداث پل‌های عابر پیاده، احداث توقفگاه‌های عمومی و اصلاح راه‌های روستایی، معابر و نقاط حادثه‌خیز در شهرها و روستاها نمایند.	اعتبار ۳,۴۷۰ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است.
۸	قانون احداث تونل مشترک مصوب ۱۳۷۲	پیش‌بینی اعتبارات مورد نیاز سالیانه توسط سازمان برنامه و بودجه در لایحه بودجه سنواتی	- این رویکرد از سال ۱۳۷۲ تاکنون در لوایح و قوانین بودجه سنواتی فاقد اعتبار بوده است.

مأخذ: قوانین موضوعه و لایحه بودجه ۱۳۹۶.

ب) بررسی متن ماده واحده و تبصره‌ها

بررسی ماده واحده (بندها و اجزا) لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ حکایت از آن دارد که بخشی از سیاست‌ها و قوانین حوزه راه و شهرسازی همان‌گونه که در جدول ۱ اشاره شده مورد بی‌توجهی قرار گرفته است. در ادامه ضمن بررسی تبصره‌ها و بندهای مرتبط در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ به مواردی که ضرورت داشت در ماده واحده به آنها توجه شود، اشاره می‌شود.

۱. تبصره «۱» - بند «ه» - معادل ریالی $1/73$ میلیون تن قیر به ارزش ۱۳,۰۰۰ میلیارد ریال را صرفاً برای خرید قیر به نسبت ۶۲ درصد ارزش ریالی آن در اختیار وزارت راه و شهرسازی جهت روکش آسفالت و آسفالت راه‌های روستایی، (۲۰٪) ارزش ریالی آن در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی جهت آسفالت معابر و بهسازی روستاها و انجام پروژه‌های مشارکتی با دهیاری‌ها و پانزده درصد (۱۵٪) در اختیار وزارت کشور (سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) جهت آسفالت معابر شهرهای با جمعیت زیر پنجاه هزار نفر و سه درصد (۳٪) جهت نوسازی مدارس در اختیار وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)؛
توضیح: (موافق): در این بند نظارت دقیق بر تحقق مراحل اجرا، به‌کارگیری اصول و استانداردها و اهداف قانونگذار ضروری می‌نماید.

۲. تبصره «۴» - بند «ج» - اجازه دادن به صندوق توسعه ملی که در سال ۱۳۹۶ نسبت به اعطای تسهیلات ارزی به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و یا تعاونی برای طرح‌های توسعه‌ای شقوق مختلف حمل‌ونقل درون و برون‌شهری بدون انتقال مالکیت و با معرفی وزارت راه و شهرسازی و تضمین سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه و ذریبیط این وزارتخانه ... و یا وزارت کشور با تضمین سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور در قبال اخذ حق دسترسی یا فروش خدمات تا استهلاک اصل سرمایه و سود آن از استفاده‌کنندگان اقدام کند؛

توضیح: با توجه به محدود شدن منابع صندوق توسعه ملی و مغایرت با سیاست‌های کلی برنامه ششم مخالف بند «ج» می‌باشد، اما در صورت اصرار برای تصویب این بند توصیه می‌شود با عنایت به اینکه شهرداری‌ها متولی حمل‌ونقل درون‌شهری هستند، عبارت «شهرداری» بعد از عبارت «سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها» گنجانده شود.

۳. تبصره «۵» - بند «الف» - اجازه دادن به شرکت‌های تابعه و وابسته به وزارت راه و شهرسازی برای انتشار اوراق مشارکت ریالی و یا صکوک اسلامی با تضمین خود در خصوص اصل و سود در خصوص طرح‌های حمل‌ونقل به‌ویژه وسائط نقلیه برقی، مسکن و توسعه شهری، مشروط به تصویب آن طرح‌ها توسط شورای اقتصاد؛

توضیح: (موافق):

۱. طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی باید توسط شورای اقتصاد تأیید شود. از این روی انتفاعی بودن آن طرح‌ها ملاک عمل خواهد بود.
۲. قاعدتاً توزیع سهم میزان اوراق قابل انتشار برحسب تسهیم سازمان برنامه و بودجه و برحسب توان جذب صورت خواهد گرفت.
۳. مشخص نشده است که نرخ مالیاتی آن صفر خواهد بود یا درصد خاصی بدان اختصاص می‌یابد.
۴. تبصره «۵» - بند «د» - اجازه انتشار اوراق مشارکت و صکوک اسلامی تا سقف پنجاه هزار میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به شهرداری‌های کشور و سازمان‌های وابسته با تضمین خود و با بازپرداخت اصل و سود آن توسط شهرداری‌ها که حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از سقف اوراق منتشره به طرح‌های قطار شهری اختصاص یابد. البته تضمین بازپرداخت اصل و سود اوراق مشارکت فقط برای اجرای طرح‌های قطار شهری به نسبت پنجاه درصد (۵۰٪) دولت و پنجاه درصد (۵۰٪) شهرداری‌ها تعیین شده است که تضمین پنجاه درصد (۵۰٪) سهم دولت برعهده سازمان برنامه و بودجه کشور خواهد بود.

توضیح: (پیشنهاد اصلاح):

۱. در این بند عبارت «حداقل پنجاه درصد» بیانگر امکان افزایش آن تا صد درصد خواهد بود.
۲. مشخص نشده است که نرخ مالیاتی آن صفر خواهد بود یا درصد خاصی بدان اختصاص می‌یابد.
۳. اگر فرض شود که حداقل ۵۰ درصد به بخش حمل‌ونقل اختصاص یابد و مشمول تعهد بازپرداخت نصف به نصف مابین دولت و شهرداری گردد و سهم شهرداری با مالیات (صفر) محسوب شود. مشخص نیست که ۵۰ درصد مابقی مشمول همین تعهد و نرخ مالیاتی (صفر) خواهد بود یا خیر؟
۴. اگر چنین باشد، امکان رغبت ورود مشارکت‌کنندگان و اجرایی شدن سایر طرح‌ها با ابهام مشارکت اشخاص مواجه خواهد شد.

۵. تبصره «۶» - بند «و» - اجازه به وزارت کشور (سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) برای اخذ بیست درصد (۲۰٪) از وجوه تبصره «۲» ماده (۳۹) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده معادل هفت هزار میلیارد (۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای کمک و تأمین ماشین‌آلات خدماتی و عمرانی شهرهای زیر یکصد هزار نفر جمعیت و روستاها تا به ترتیب به نسبت هفتاد درصد (۷۰٪) و سی درصد (۳۰٪) هزینه کند.

توضیح کلی: بررسی سوابق انتشار اوراق مشارکت حکایت از آن دارد که غالباً در حد و سقف اجازه داده شده برای انتشار اوراق مشارکت، امکان جذب سرمایه فراهم نشده است، از سوی دیگر، ضروری است تا برای انتشار اوراق مذکور، تنها پروژه‌های انتفاعی هدفگذاری گردد تا اولاً از بدهکار کردن دستگاه برای سنوات آتی جلوگیری شود و ثانیاً بتوان از بابت بهره‌برداری و استهلاک سرمایه،

منابع حاصله را برای پرداخت اصل و سود اوراق کارسازی کرد.

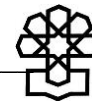
گفتنی است که جهت گیری برخی از اصول قانون اساسی درباره امکان برخورداری آحاد جامعه از مسکن در بندهای «۹» و «۱۲» اصل سوم و اصول سی و یکم و چهل و سوم قانون اساسی، همچنین قوانین دائمی و اساسنامه‌ای، دارای صراحت مشخصی است. در این خصوص باید اظهار داشت که برای تحقق اصول مذکور، ضرورت دارد تا هرگونه برنامه ریزی اعم از توسعه‌ای و ملی و محلی و یا توزیع جمعیت براساس اطلاعات و مطالعات آمایش سرزمین، ساماندهی و تقویت مبادی مهاجرت و تأمین مسکن برای پاسخگویی و تأمین مسکن تقاضاهای انباشته و ایجاد فرصت برای تقاضاهای جدید صورت پذیرد، اما با توجه به شرایط بازار و قابلیت و توانمندی‌های موجود، بعید به نظر می‌رسد که اصول و قوانین مذکور در حداقل یک دوره میان مدت محقق گردد. لکن با مدنظر قرار دادن موضوع اقتصاد مقاومتی می‌توان گفت که در بخش مسکن و شهرسازی و مدیریت شهری، موضوعات متعددی به شرح زیر مطرح باشد که ضرورت دارد تا تمهیدات متناسب با آن موارد را اتخاذ و عملیاتی نمایند:

۱. **ضرورت تقویت و اختصاص منابع و ایفای تعهدات در مبادی مهاجرت به جهت مدیریت روند مهاجرت و کنترل گسترش حاشیه‌نشینی،**
۲. **ضرورت تدوین برنامه‌های جامع توسعه روستایی براساس اطلاعات و مطالعات آمایش سرزمین و تسهیل تحقق اهداف مربوطه و حذف بوروکراسی زائد اداری در شکل‌گیری و توسعه فعالیت‌ها با لحاظ بازتعریف محدوده روستاها،**
۳. **ضرورت سرعت اجراء و اتمام طرح جامع حدنگاری (کاداستر) کشور و تعیین و تکلیف و تثبیت مالکیت اشخاص (حقیقی و حقوقی) بر املاک به‌منظور برنامه‌ریزی بهینه شهری و روستایی،**
۴. **ضرورت ارتقا و افزایش بهره‌وری عوامل تولید در کلیه مراحل ساخت‌وساز و اجرای پروژه‌ها،**
۵. **اجباری شدن رعایت کامل استانداردها در کلیه مراحل عملکردی و دستیابی به ارتقای کیفیت و کاهش هزینه‌ها،**
۶. **ضرورت در به‌کارگیری تجهیزات و فناوری‌های نوین در کلیه مراحل تولید و ساخت‌وساز،**
۷. **ضرورت نیازسنجی مجدد پروژه‌های عمرانی و ظرفیت‌سنجی آنها با نیازهای فعلی و آتی،**
۸. **ضرورت ارتقا و بهبود مدیریت اجرا و نظارت با رعایت کامل ضوابط و مقررات در کلیه مراحل عملکردی،**
۹. **ضرورت تدقیق در تعریف ساختارها و کلیه پروژه‌های مدیریت شهری و اصلاح مدیریت هزینه‌کردها،**
۱۰. **ضرورت حداکثر بهره‌برداری از زمین‌های شهری و بافت‌های فرسوده با لحاظ حداکثر آزادسازی عرصه و بهره‌گیری از شاخص‌ها و معیارهای شهرسازی نوین در قالب طرح‌های جامع و ساختاری،**

۱۱. **ضرورت انجام پروژه‌ها در بازه زمانی تعریف شده و تدقیق در مطالعه، تأمین اعتبارات** مربوطه، عملکرد کارفرمایی و پیمانکاری،
۱۲. **ضرورت تسهیل و برقراری امنیت در حفظ سرمایه‌گذاری‌های موجود و تلاش در جهت جذب سرمایه‌های خارجی** (اعم از ایرانی و خارجی) و رفع بوروکراسی زائد و غیرضرور،
۱۳. **تقویت دولت جامع الکترونیک در جهت کاهش زمان و شفافیت عملکردی و نظارت دقیق بر فرآیندها،**
۱۴. **ضرورت حذف هزینه‌های غیرضرور در ساخت‌وساز و تعمیرات تأسیسات، نماها، تزئینات و دکوراسیون داخلی ابنیه‌های دولتی** (به‌طور عام)،
۱۵. **ضرورت رعایت مقررات ملی ساختمان** از جمله مبحث (۱۹) در کلیه ساخت‌وسازهای دولتی و غیردولتی و ارتقای دانش و تکنولوژی در مراحل مختلف عملکردی و رفع ضعف عملکردی غالب مهندسان ناظر، دستگاه‌های ناظر از جمله سازمان مهندسی و کنترل ساختمان و شهرداری‌ها،
۱۶. **ضرورت اصلاح نظام قیمتگذاری مسکن** (ملکی و استیجاری) برحسب قوانین، معیارها و شاخص‌هایی از جمله معیارهای مندرج در ماده (۶۴) قانون مالیات‌های مستقیم (موضوع کمیسیون تقویم املاک) و حاکمیت ضوابط بر قاعده‌مند بودن قیمت و ضرورت کاهش قدرت مانور مالکین و مشاورین املاک.

ج) اصلاحات پیشنهادی برای احکام مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور در ماده واحده و ردیف‌های اعتباری در خصوص بخش مسکن و شهرسازی و مدیریت شهری فاقد رویکردی اساسی برای خارج شدن بازار مسکن از رکود، تقویت مبادی مهاجرت، نوسازی تکلیف شده برای بافت‌های فرسوده و ... است، مصادق این ادعا مطالبی است که ذیلاً از بابت انعکاس احکام لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ ارائه شده است این احکام غالباً یا بر انتشار اوراق مشارکت متمرکز شده است و یا بر تأمین قیر، تجهیزات کارگاهی و یا اعطای تسهیلات به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و یا تعاونی برای شقوق مختلف حمل‌ونقل. این احکام نه تنها منطبق بر نیازهای بازار مسکن و شهرسازی و مدیریت شهری نیست بلکه گاهاً متفاوت و مغایر با قوانین موضوعه و بالادستی از جمله مواد مندرج در جدول ۱ این گزارش در خصوص قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن و همچنین قانون احداث تونل مشترک تدوین شده است. از آنجایی که پیشنهاد حکم جدید نیازمند پیش‌بینی منابع هزینه‌ای مختص به آن حکم است و اطلاعات مربوطه در اختیار دولت می‌باشد از این‌روی تنها به احکام ارائه شده در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ می‌پردازد و موارد اصلاحی را به شرح جدول ۲ ارائه می‌نماید:

د) احکام پیشنهادی بخش مسکن و شهرسازی

با تأکید بر ضرورت تحقق قوانین موضوعه مندرج در جدول ۱ این گزارش و الزام توجه بیشتر به انطباق وظایف و عملکردها و میزان آثار هریک از مصوبات در حوزه مسکن و شهرسازی و همچنین مدیریت شهری، ایجاب می‌نماید تا احکامی را به‌منظور فراهم‌سازی تحقق برخی اهداف مندرج در قوانین و وظایف قانونی وزارتخانه لحاظ شود که ذیلاً به آنها اشاره می‌شود:

۱. با توجه به ضرورت تسریع در اجرایی شدن احکام بودجه‌ای عبارت زیر به انتهای بند «الف» تبصره «۳» اضافه شود:

«هرگونه اطلاع رسیدگی خارج از بازه زمانی متعارف برای تکلیف قانونی این بند توسط بانک مرکزی و بانک‌های عامل ممنوع می‌باشد».

۲. با توجه به بلا تکلیف ماندن بدهی‌های دولت به شهرداری‌ها و تشکیلات وابسته و محدود بودن منابع درآمدی شهرداری‌ها و تشکیلات وابسته در ازای بدهی آنها به سازمان تأمین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی و ضرورت تعیین و تکلیف این وضعیت، پیشنهاد می‌شود عبارت زیر به انتهای بند «و» تبصره «۵» اضافه شود:

«به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۳۹۶ و به‌منظور تسویه بدهی‌های دستگاه‌های دولتی به شهرداری‌ها در ازای بدهی شهرداری و سازمان‌های وابسته به سازمان تأمین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی تا پایان سال ۱۳۹۵ با رعایت اوراق تسویه خزانه موضوع ماده (۲) قانون رفع موانع تولید اقدام و باقیمانده وجوه را از محل این تبصره تسویه نماید».

۳. برای سال ۱۳۹۶، نرخ مالیات در جزء «۱» تبصره ماده (۱۶) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده همانند نرخ مالیات بر انواع بنزین، از دوازده درصد (۱۲٪) مالیات بر انواع سیگار و محصولات دخانی، به میزان حداقل بیست درصد (۲۰٪) افزایش یابد و منابع حاصله به ردیفی تحت عنوان برنامه‌های نوسازی بافت‌های فرسوده، توسعه روستایی و خصوصاً تقویت و توسعه مبادی مهاجرت و ارتقای خدمات شهری و فاکتورهای جذب مهاجر در کانون‌های جمعیتی مذکور اختصاص یابد.

۴. بخش عمده اعتبارات دستگاهی که ذیل سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، قرار گرفته است، از بابت انجام فعالیت‌های مرتبط با ساختمان‌ها و تأسیسات سایر دستگاه‌های دولتی است که منجر به حجیم شدن سرجمع اعتبارات وزارت راه و شهرسازی شده است، از این منظر، ضروری می‌نماید اعتبارات موضوعه ذیل همان دستگاه متولی درج گردد.

۵. در حال حاضر ۸۰ درصد وجوه متمرکز نزد وزارت کشور (۲۰ درصد سهم دهیاری‌ها و ۸۰

درصد سهم شهرداری‌ها) براساس شاخص‌های تعیین شده در آیین‌نامه اجرایی قانون توزیع می‌شود. بنابراین مغایرت این بند با تبصره «۲» ماده (۱۱۷) قانون برنامه پنجم توسعه که تأثیر آن بر درآمد شهرداری‌ها کاملاً مشهود است، باعث تغییر ارقام و جداول بودجه شهرداری‌ها می‌شود لذا پیشنهاد می‌شود: بند «و» تبصره «۶» حذف شود.

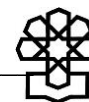
۶. با توجه به اینکه در قانون احداث تونل تأسیسات شهری مصوب سال ۱۳۷۲ و اصلاحات بعدی آن، اعتباراتی را برای اجرای قانون تکلیف کرده است اما اعتبارات موضوعه تاکنون لحاظ نشده است. بنابراین با توجه به ضرورت احداث تونل مشترک شهری در شهرهای کشور با هدف کاهش هزینه‌های ناشی از حفاری‌های متعدد در معابر شهری و همچنین ایجاد زیرساخت‌های لازم، پیشنهاد می‌شود اجرایی کردن مفاد قانون احداث تونل مشترک شهری و اصلاحات بعدی آن از طریق دادن اجازه جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی تأمین اعتبار شود.

۷. وزارت راه و شهرسازی مکلف شود تا با جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی، ده درصد (۱۰٪) از بافت‌های فرسوده را تا پایان سال ۱۳۹۶ با لحاظ حداکثر آزادسازی عرصه و به‌کارگیری تکنولوژی نوین ساخت‌وساز (جهت تسریع و لحاظ استانداردهای ساخت‌وساز) نوسازی نماید.

۸. حداقل ۵۰ درصد از ساخت هرگونه مسکن جمعی (اعم از مسکن‌های مهر و اجتماعی و نظایر آن) از سال ۱۳۹۶ تنها در بافت‌های فرسوده امکانپذیر گردد و براساس طرح جامع شهرسازی نوین و با لحاظ حداکثر آزادسازی عرصه صورت پذیرد و از دنبال نمودن سیاست ساخت‌وساز خودمالکی که با شیوه اجرای آن مشکلات آتی شهرنشینی ایجاد خواهد شد، پرهیز گردد.

۹. وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور و شهرداری‌ها مکلف شوند تا در راستای کلیه طرح‌های مطالعاتی و اجرایی نوسازی و بازسازی بافت‌های فرسوده و سکونتگاه‌های غیررسمی نسبت به لحاظ کلیه شاخص‌ها، معیارها و استانداردهای شهرسازی و افزایش ظرفیت‌های رفاهی و خدماتی، اجتماعی و نیازهای فعلی و آتی جامعه شهرنشینی در این‌گونه طرح‌ها اقدام نمایند.

۱۰. منابع اختصاص یافته به ردیف‌های متفرقه، وظایفی را هدف قرار داده است که جزئی از تکالیف قانونی این بخش و دولت می‌باشد، اما متأسفانه اعتبار ردیف‌های مذکور تحت هیچ‌گونه برنامه، طبقه‌بندی دستگاهی و یا معیار قابل اتکایی، هزینه نمی‌شود و زمینه پاسخگویی دستگاه را نیز فراهم نمی‌کند، به عبارت دیگر این‌گونه اعتبارات در اختیار دولت قرار دارد و براساس نگرش‌ها و سلیق خاص، امکان هزینه دارد. از این‌رو ضروری است تا اعتبارات مذکور تحت طبقه‌بندی دستگاهی و ذیل برنامه‌های مشخص و قابل اتکایی، درج گردد.

۲. بررسی اعتبارات بخش مسکن و شهرسازی

بررسی اعتبارات وزارت راه و شهرسازی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، نشان می‌دهد که بودجه این وزارتخانه با ۴۹ درصد کاهش نسبت به مصوب سال ۱۳۹۵، در بردارنده حداقل رویکردهای بخشی است و به نظر می‌رسد که غالباً منابع برآورد شده با محدودیت تخصیص بودجه‌ای مواجه خواهند شد. از این روی، به نظر می‌رسد که اعتباراتی که قرار است به برنامه‌ها و فعالیت‌های بخش مسکن و شهرسازی و مدیریت شهری اختصاص یابد تا به نحوی بتواند تحولاتی را در این بخش فراهم نماید در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ پیش‌بینی نشده است. اما بررسی برنامه‌ها و اعتبارات بودجه‌ای حوزه مسکن و شهرسازی و مدیریت شهری، برحسب برنامه و فعالیت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نشان می‌دهد که برخی از برنامه‌های مذکور به شرح زیر افزایش اعتبار و یا کاهش اعتبار بودجه‌ای نسبت به اعتبارات مربوطه در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ مواجه شده یا عدم سنخیت اعتبار با نوع فعالیت دستگاه ذیربط مشاهده می‌شود.

۲-۱. اعتبارات افزایش یافته

این‌گونه اعتبارات در صورتی که بتواند در جهت بهبود و ارتقای کیفیت خدمات بخش راه، مسکن و شهرسازی هزینه شود می‌تواند به‌عنوان نقطه قوت برای برنامه‌های مذکور قلمداد شود. اعتبارات مذکور که در جدول ۳ این گزارش آمده است به قرار زیر است:

- برنامه ارتقای کیفیت مصالح و فرآورده‌های ساختمانی و ابنیه فنی با اعتبار ۳۵ میلیارد ریال و ۱۱ درصد افزایش،

- برنامه اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان با اعتبار ۷/۷ میلیارد ریال و ۱۳ درصد افزایش،

- برنامه کمک‌های اعتباری برای تأمین مسکن با اعتبار ۳۸ میلیارد ریال و ۱۳ درصد افزایش،

- سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور با اعتبار ۳,۴۱۹ میلیارد ریال و ۶۶ درصد افزایش.

۲-۲. اعتبارات کاهش یافته

اعتبارات برخی دستگاه‌های بخش مسکن و شهرسازی و مدیریت شهری و یا برنامه‌های آنها در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ با کاهش قابل ملاحظه‌ای نسبت به اعتبارات مشابه در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ مواجه شده‌اند که عبارتند از:

الف) مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن با اعتبار ۷۹۲/۹ میلیارد ریال و ۶ درصد کاهش،

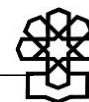
ب) سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی با اعتبار ۴,۸۸۲ میلیارد ریال و ۳۵

درصد کاهش؛ (بخش اعظم اعتبارات مختص به عملیات عمرانی سایر دستگاه‌هاست)،

- ج) شرکت سهامی عمران شهرهای جدید، مادر تخصصی با اعتبار ۱,۱۶۸ میلیارد ریال و ۵۰ درصد کاهش،
- د) شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران با اعتبار ۱,۱۱۱ میلیارد ریال و ۱۹ درصد کاهش،
- هـ) بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با اعتبار ۲,۴۹۳ و ۳۲ درصد کاهش؛ (به نظر می‌رسد که این کاهش در ازای تحقق طرح‌های هادی روستایی و انجام شدن وظایف محوله در بودجه‌های سنوات قبل صورت گرفته است)،
- و) شهرداری تهران برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی با اعتبار ۱,۶۹۴ میلیارد ریال و ۴۶ درصد کاهش،
- ز) شهرداری مشهد برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی با اعتبار ۸۷۰ میلیارد ریال و ۲۸ درصد کاهش،
- ح) شهرداری اصفهان برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی با اعتبار ۷۸۰ میلیارد ریال و ۳۴ درصد کاهش،
- ط) شهرداری شیراز برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی با اعتبار ۸۰۰ میلیارد ریال و ۴۷ درصد کاهش،
- ی) شهرداری تبریز برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی با اعتبار ۷۹۰ میلیارد ریال و ۳۴ درصد کاهش،
- ک) شهرداری اهواز برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی با اعتبار ۵۸۰ میلیارد ریال و ۳۲ درصد کاهش،
- ل) شهرداری قم برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی با اعتبار ۵۴۰ میلیارد ریال و ۱۷ درصد کاهش،
- م) شهرداری کرمانشاه برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی با اعتبار ۵۶۰ میلیارد ریال و ۱۴ درصد کاهش.

۲-۳. عدم سنخیت اعتبارات با ماهیت ذاتی دستگاه

بررسی ردیف‌های مختص به وزارت راه و شهرسازی و مدیریت شهری و روستایی و تشکیلات وابسته به آنها، بیانگر آن است که در برخی ردیف‌ها، برنامه‌ای که هیچ سنخیتی با شرح وظایف اساسنامه‌ای و تکالیف محوله آن ساختارها ندارد، درج شده و اعتباراتی تحت آن ردیف برنامه‌ای در نظر گرفته شده است و ضروری است تا این برنامه‌ها و اعتبارات، تحت ساختار تخصصی

آن تشکیلات قرار گیرد که اهم آنها عبارتند از:

۱-۳-۲. سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی با برنامه‌های:

- قانونگذاری با اعتبار ۱,۲۰۰ میلیارد ریال،
- راهبری سیاست عمومی کشور با اعتبار ۱ میلیون ریال،
- ساماندهی کالبدی شهری و روستایی با اعتبار ۳۵ میلیارد ریال،
- گسترش ورزش همگانی با اعتبار بیش از ۲۷۸ میلیارد ریال،
- اقدامات تأمینی و مدیریت بحران با اعتبار بیش از ۲۹۷ میلیارد ریال،
- برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات (در دو ردیف اعتباری ؟):

الف) با اعتبار ۷۱ میلیارد ریال؛

ب) با اعتبار ۲۸۹ میلیارد ریال؛

۲-۳-۲. سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور با برنامه: ارائه خدمات آب شهری و روستایی با اعتبار ۳۵ میلیارد ریال،

- شایان ذکر است که در جداول مختص به برخی از ردیف‌های جدول برآورد اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ملی برحسب برنامه و فعالیت و جدول اعتبارات ردیف‌های متفرقه، حجم زیادی از موضوعات اجرایی در قالب یک ردیف گنجانده شده است و مشخص نیست که برای هر موضوع فعالیتی به‌طور جمعی - خرجی، چه مقدار اعتبار در نظر گرفته شده است و نتیجه آن چه خواهد بود، به‌عنوان نمونه، برنامه ساماندهی کالبدی شهری و روستایی که اساساً متولی انجام آن مأموریت مشخص نمی‌باشد، ذیل بسیاری از دستگاه‌ها از جمله سازمان مجری ساختمان و ... قرار گرفته است.

- درحال حاضر، طرح جامع مسکن، در دست بررسی و طی فرآیند مراحل تصویب می‌باشد. با توجه به اینکه طرح جامع باید بتواند به تمامی فاکتورها و نیازهای کمی و کیفی این بخش در زمان فعلی و آتی پاسخ کامل بدهد، اما ردی از اعتبارات و یا رویکردهای بایسته در این لایحه مشاهده نشد ...

- وجود افت و خیزهای فزاینده اعتباری برنامه‌ها و فعالیت‌های این حوزه در سنوات مختلف و نبود ثبات و انسجام رویکردی، حکایت از نبود نظم و تدقیق برنامه‌ای در تخصیص اعتبارات دارد.

- افزایش مهاجرت و نبود برنامه‌ای برای توزیع جمعیت و تقویت مبادی مهاجرت از دیگر موارد با

اهمیت این حوزه است که تاکنون در لوایح و قوانین بودجه‌ای مورد توجه قرار نگرفته است. آنچه مورد تأکید است توجه بیشتر به ضرورت نوسازی بافت‌های فرسوده (منطبق بر طرح‌های جامع شهرسازی و لحاظ حداکثر آزادسازی عرصه و حداکثر بهره‌برداری از تراکم)، تقویت مبادی مهاجرت، ضرورت برقراری ضابطه نرخ‌گذاری قیمت استیجار و ملک براساس شاخص‌های موفق جهانی، ضرورت ارتقا و افزایش بهره‌وری عوامل تولید، اجباری شدن رعایت کامل استانداردها در کلیه مراحل عملکردی، ضرورت تسهیل و برقراری امنیت در جذب سرمایه‌های خارجی، تدقیق بودجه وزارت راه و شهرسازی در راستای سطح اجرای تکالیف قانونی، تفکیک رؤس برنامه‌های روستایی از شهری (به جهت پرهیز از استمرار کم‌توجهی به نیازهای روستایی و به تبع آن افزایش پدیده مهاجرت)، تقویت برنامه‌های توسعه حمل‌ونقل عمومی، ارتقای منابع اعتباری کالبدی به تفکیک شهری و روستایی و الگو بودن ملاک‌های بین‌المللی و منفک شدن برنامه‌های غیرتخصصی دستگاه‌ها و الحاق آن برنامه‌ها به دستگاه‌های تخصصی از دیگر مواردی است که باید بدان توجه شود.

جدول ۲. گزارش - برآورد اعتبارات دستگاه اجرایی ملی برحسب برنامه در سال ۱۳۹۶

(میلیون ریال)

درصد نسبت تغییرات سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵	مصوب سال ۱۳۹۵	جمع کل اعتبارات در لایحه ۱۳۹۶	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	اعتبارات سال ۱۳۹۶			هدف کمی			شرح دستگاه، برنامه و فعالیت دستگاه - برنامه
				جمع	اختصاصی	هزینه‌ای	هزینه واحد*	مقدار	سنجه عملکرد	
- ۴۹	۱۶,۹۷۹,۵۶۴	۸,۷۱۲,۰۰۰	۷,۹۹۲,۰۰۰	۷۲۰,۰۰۰		۷۲۰,۰۰۰				وزارت راه و شهرسازی (ستاد)
		۸۹,۵۶۲		۸۹,۵۶۲		۸۹,۵۶۲	۱۷,۹۱۲,۴۰۰۰	۵	طرح	برنامه راهبردی توسعه حمل و نقل هوایی
		۳۵,۸۲۵		۳۵,۸۲۵		۳۵,۸۲۵	۱,۷۹۱,۲۵۰۰	۲۰	ضابطه	برنامه راهبردی ارائه خدمات هواشناسی
۱,۷۲۵	۱۳,۰۰۰	۲۳۷,۲۰۰	۴۳,۹۰۰	۱۹۳,۳۰۰		۱۹۳,۳۰۰	۳۲,۲۱۶,۶۶۶۷	۶	طرح	برنامه راهبردی توسعه حمل و نقل جاده‌ای
- ۸۲	۲۹۷,۷۵۰	۵۳,۷۳۷		۵۳,۷۳۷		۵۳,۷۳۷	۱۷,۹۱۲,۳۳۳۳	۳	طرح	برنامه راهبردی توسعه حمل و نقل دریایی
- ۲۳	۹۳,۴۴۱	۷۱,۶۵۰		۷۱,۶۵۰		۷۱,۶۵۰	۱۷,۹۱۲,۵۰۰۰	۴	طرح	برنامه راهبردی توسعه حمل و نقل ریلی
- ۵۰	۱۶,۰۰۳,۴۰۵	۷,۹۳۰,۴۰۰	۷,۹۳۰,۴۰۰	.		.				برنامه توسعه حمل و نقل جاده‌ای
- ۹۴	۳۱۹,۳۱۸	۱۷,۷۰۰	۱۷,۷۰۰	.		.				برنامه توسعه حمل و نقل هوایی
۹۴	۵۲,۲۰۰	۱۰۱,۲۷۹		۱۰۱,۲۷۹		۱۰۱,۲۷۹	۰,۱۹۴۸	۵۲۰,۰۰۰	واحد مسکونی تولید شده	برنامه راهبردی نظام فنی و اقتصادی مسکن و ساختمان
		۱۷۴,۶۴۷		۱۷۴,۶۴۷		۱۷۴,۶۴۷	۳۹,۱۰۷,۸۳۳۳	۶	ضابطه	برنامه راهبردی ارتقای طراحی و معماری شهری
- ۶	۸۴۴,۳۶۲	۷۹۲,۹۶۵	۹۲,۴۸۹	۷۰۰,۴۷۶	۵۰۵,۰۰۰	۱۹۵,۴۷۶				مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی
۱۱	۳۱,۷۱۴	۳۵,۲۷۹	.	۳۵,۲۷۹	۱۹,۴۵۰	۱۵,۸۲۹	۴۱۵,۰۴۷۱	۸۵	فرآورده	برنامه ارتقای کیفیت مصالح و فرآورده‌های ساختمانی و ابنیه فنی
۱	۴۸,۷۱۴	۴۹,۲۹۱		۴۹,۲۹۱	۳۰,۰۰۰	۱۹,۲۹۱	۳,۲۸۶,۰۶۶۷	۱۵	ضابطه	برنامه ارتقای کیفیت ساخت و ساز
- ۴	۴۶۰,۰۷۶	۴۴۳,۷۵۶		۴۴۳,۷۵۶	۳۳۶,۵۰۰	۱۰۷,۲۵۶	۳,۵۵۰,۰۴۸۰	۱۲۵	پروژه عملیاتی شده	برنامه پژوهش‌های کاربردی
- ۴	۳۶,۷۱۴	۳۵,۱۷۴		۳۵,۱۷۴	۲۰,۵۰۰	۱۴,۶۷۴	۱,۰۳۴,۵۲۹۴	۳۴	سامانه	برنامه توسعه بانک‌های اطلاعاتی و فناوری
- ۱۹	۱۳۷,۲۱۶	۱۱۰,۹۸۹	۹۲,۴۸۹	۱۸,۵۰۰	۱۰,۰۰۰	۸,۵۰۰	۱۱,۹۳۵۵	۱,۵۵۰	شتاب نگار	برنامه توسعه شبکه شتابنگاری کشور
		۹۴,۵۱۴		۹۴,۵۱۴	۶۸,۰۵۰	۲۶,۴۶۴	۴,۹۷۴,۴۲۱۱	۱۹	گواهینامه	برنامه پژوهش‌های مقاوم‌سازی ابنیه و

درصد نسبت تغییرات سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵	مصوب سال ۱۳۹۵	جمع کل اعتبارات در لایحه ۱۳۹۶	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	اعتبارات سال ۱۳۹۶			هدف کمی			شرح دستگاه، برنامه و فعالیت
				جمع	اختصاصی	هزینه‌ای	هزینه واحد*	مقدار	سنجه عملکرد	دستگاه - برنامه
										خطرپذیری لرزه‌ای
		۱۳,۴۶۲		۱۳,۴۶۲	۱۱,۵۰۰	۱,۹۶۲	۳۳,۶۵۵۰	۴۰۰	مهارت آموز	برنامه آموزش غیررسمی فنی حرفه‌ای و مهارتی
- ۷۲	۳۷,۰۰۰	۱۰,۵۰۰	.	۱۰,۵۰۰	۹,۰۰۰	۱,۵۰۰	۱۰,۵۰۰۰	۱,۰۰۰	دانشجو در سنوات مجاز تحصیلی	برنامه ارتقای کیفیت فعالیت‌های آموزشی و کمک آموزشی
۱۳	۶,۷۹۱	۷,۷۰۴		۷,۷۰۴		۷,۷۰۴				وزارت راه و شهرسازی - اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان
۱۳	۶,۷۹۱	۷,۷۰۴		۷,۷۰۴		۷,۷۰۴	۱,۵۳۸۶	۵,۰۰۷	سازمان	برنامه کمک به سازمان‌های نظام مهندسی
.	۱۴۳,۴۰۰	۱۴۳,۴۰۰	۱۴۳,۴۰۰	.						وزارت راه و شهرسازی - دبیرخانه شورای عالی شهرسازی
.	۱۴۳,۴۰۰	۱۴۳,۴۰۰	۱۴۳,۴۰۰	.						برنامه ساماندهی کالبدی شهری و روستایی
۱۳	۳۳,۵۲۹	۳۸,۰۳۷		۳۸,۰۳۷		۳۸,۰۳۷				وزارت راه و شهرسازی - کمک‌های اعتباری برای تأمین مسکن
۱۳	۳۳,۵۲۹	۳۸,۰۳۷		۳۸,۰۳۷		۳۸,۰۳۷	۳۸۰,۳۷۰۰	۱۰۰	ایثارگر	برنامه کمک برای تأمین مسکن ایثارگران
		۷۱۰,۰۰۳	۳	۷۱۰,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰				سازمان هواپیمایی کشوری
		۳۵۷,۹۶۵		۳۵۷,۹۶۵	۳۵۲,۹۶۵	۵,۰۰۰	۶,۳۷۴۰	۵۶,۱۶۰	هزار نفر مسافر	برنامه ایمنی حمل‌ونقل هوایی
		۲۵۲,۰۳۵		۲۵۲,۰۳۵	۲۴۷,۰۳۵	۵,۰۰۰	۳,۸۷۷,۴۶۱۵	۶۵	مقرره	برنامه برنامه‌ریزی حمل‌ونقل هوایی
		۱۰۰,۰۰۰		۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	.	۲۴۰,۹۶۳۹	۴۱۵	هزار پرواز عبوری	برنامه توسعه هوانوردی و ترانزیت
		۳	۳	.						برنامه توسعه حمل‌ونقل هوایی
۱۷	۱۱۹,۲۲۲	۱۴۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۱۲۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۱۱۰,۰۰۰				مرکز آموزش عالی هوانوردی و فرودگاهی کشور

درصد نسبت تغییرات سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵	مصوب سال ۱۳۹۵	جمع کل اعتبارات در لایحه ۱۳۹۶	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	اعتبارات سال ۱۳۹۶			هدف کمی			شرح دستگاه، برنامه و فعالیت دستگاه - برنامه
				جمع	اختصاصی	هزینه‌ای	هزینه واحد*	مقدار	سنجه عملکرد	
- ۸	۱۶,۲۲۲	۱۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۰						برنامه توسعه حمل‌ونقل هوایی
- ۹۴	۲۱,۸۴۸	۱,۳۰۰		۱,۳۰۰	۳۰۰	۱,۰۰۰	۳۷,۱۴۲۹	۳۵	دانشجو در سنوات مجاز تحصیلی	برنامه آموزش کاردانی
۵۹	۱۶,۱۴۶	۲۵,۶۵۸		۲۵,۶۵۸	۲,۱۰۰	۲۳,۵۵۸	۲۵,۶۵۸۰	۱,۰۰۰	دانشجو در سنوات مجاز تحصیلی	برنامه ارائه خدمات رفاهی به دانشجویان
		۷۸,۷۷۱		۷۸,۷۷۱	۱۲,۶۰۰	۶۶,۱۷۱	۱۱۲,۵۳۰۰	۷۰۰	دانشجو در سنوات مجاز تحصیلی	برنامه کارشناسی پیوسته و ناپیوسته
		۲,۵۳۲		۲,۵۳۲		۲,۵۳۲	۱۲۰,۵۷۱۴	۲۱	رتبه رشد علم و فناوری	برنامه گسترش همکاری‌های علمی و بین‌المللی
۱,۵۷۴	۱,۰۰۰	۱۶,۷۳۹		۱۶,۷۳۹		۱۶,۷۳۹	۱۴,۷۰۹۱	۱,۱۳۸	دستاورد	برنامه پژوهش‌های توسعه‌ای دانشگاهی
۸۵	۷,۷۶۰,۷۲۷	۱۴,۳۸۶,۹۰۰	۱۴,۳۸۶,۹۰۰	۰						شرکت سهامی راه آهن جمهوری اسلامی ایران
۸۵	۷,۷۶۰,۷۲۷	۱۴,۳۸۶,۹۰۰	۱۴,۳۸۶,۹۰۰	۰						برنامه توسعه حمل‌ونقل ریلی
۲۶	۳۳,۹۲۶,۷۸۹	۴۲,۷۰۱,۹۰۰	۴۲,۷۰۱,۹۰۰	۰						شرکت مادر تخصصی ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور
۵۹	۱۳,۵۰۷,۸۶۳	۲۱,۴۱۹,۵۰۰	۲۱,۴۱۹,۵۰۰	۰						برنامه توسعه حمل‌ونقل ریلی
۴	۲۰,۴۱۸,۹۲۶	۲۱,۲۸۲,۴۰۰	۲۱,۲۸۲,۴۰۰	۰						برنامه توسعه حمل‌ونقل جاده‌ای
- ۷	۱۱,۰۲۳,۲۷۲	۱۰,۲۱۵,۲۹۷	۷,۵۲۰,۲۹۷	۲,۶۹۵,۰۰۰		۲,۶۹۵,۰۰۰				سازمان راه‌داری و حمل‌ونقل جاده‌ای
- ۷	۱۱,۰۲۳,۲۷۲	۱۰,۲۱۵,۲۹۷	۷,۵۲۰,۲۹۷	۲,۶۹۵,۰۰۰		۲,۶۹۵,۰۰۰	۵۱,۸۲۶۹	۵۲,۰۰۰	کیلومتر	برنامه توسعه حمل‌ونقل جاده‌ای

درصد نسبت تغییرات سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵	مصوب سال ۱۳۹۵	جمع کل اعتبارات در لایحه ۱۳۹۶	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	اعتبارات سال ۱۳۹۶			هدف کمی			شرح دستگاه، برنامه و فعالیت دستگاه - برنامه
				جمع	اختصاصی	هزینه‌ای	هزینه واحد*	مقدار	سنجه عملکرد	
- ۳۵	۷,۵۳۷,۰۶۵	۴,۸۸۲,۰۴۳	۴,۸۸۲,۰۴۳	۰						سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت مادر تخصصی
- ۴۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	۰						برنامه قانونگذاری
۰	۱	۱	۱	۰						برنامه راهبری سیاست عمومی کشور
۵	۶۷,۵۰۰	۷۱,۰۰۰	۷۱,۰۰۰	۰						برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات
۱	۲۹۴,۲۵۴	۲۹۷,۰۰۴	۲۹۷,۰۰۴	۰						برنامه اقدامات تأمینی و مدیریت بحران
- ۴۱	۶۰,۰۰۰	۳۵,۳۶۰	۳۵,۳۶۰	۰						برنامه ساماندهی کالبدی شهری و روستایی
- ۲۳	۳,۵۲۳,۱۴۴	۲,۷۱۰,۰۱۰	۲,۷۱۰,۰۱۰	۰						برنامه ارائه خدمات درمانی
- ۷۸	۱,۳۰۰,۰۰۰	۲۸۹,۷۶۶	۲۸۹,۷۶۶	۰						برنامه تأمین، توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و نگهداری فضاها، ساختمان‌ها، اماکن و ماشین‌آلات
- ۵	۲۹۲,۱۶۶	۲۷۸,۹۰۲	۲۷۸,۹۰۲	۰						برنامه گسترش ورزش همگانی
- ۵۰	۲,۳۵۰,۰۰۰	۱,۱۶۷,۶۰۰	۱,۱۶۷,۶۰۰	۰						شرکت سهامی عمران شهرهای جدید، مادر تخصصی
		۱۷,۶۰۰	۱۷,۶۰۰	۰						برنامه توسعه حمل‌ونقل جاده‌ای
- ۵۱	۲,۳۵۰,۰۰۰	۱,۱۵۰,۰۰۰	۱,۱۵۰,۰۰۰	۰						برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی
- ۱۹	۱,۳۷۷,۰۰۰	۱,۱۱۱,۵۲۲	۱,۱۱۱,۵۲۲	۰						شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران
- ۱۹	۱,۳۷۷,۰۰۰	۱,۱۱۱,۵۲۲	۱,۱۱۱,۵۲۲	۰						برنامه ساماندهی کالبدی شهری و روستایی
		۱۶۴,۷۰۰	۱۶۴,۷۰۰	۰						شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)
		۱۶۴,۷۰۰	۱۶۴,۷۰۰	۰						برنامه توسعه حمل‌ونقل هوایی
- ۳۲	۳,۶۴۲,۰۰۰	۲,۴۹۳,۶۰۰	۲,۴۹۳,۶۰۰	۰						بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

درصد نسبت تغییرات سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵	مصوب سال ۱۳۹۵	جمع کل اعتبارات در لایحه ۱۳۹۶	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	اعتبارات سال ۱۳۹۶			هدف کمی			شرح دستگاه، برنامه و فعالیت دستگاه - برنامه
				جمع	اختصاصی	هزینه‌ای	هزینه واحد*	مقدار	سنجه عملکرد	
۰	۲۸۰,۰۰۰	۲۸۰,۰۰۰	۲۸۰,۰۰۰	۰						برنامه راهبردی نظام فنی و اقتصادی مسکن و ساختمان
- ۳۴	۳,۴۵۱,۰۰۰	۲,۲۱۳,۶۰۰	۲,۲۱۳,۶۰۰	۰						برنامه ساماندهی کالبدی شهری و روستایی
۷	۲۳,۰۰۰	۲۴,۶۰۰		۲۴,۶۰۰		۲۴,۶۰۰				بنیاد مسکن انقلاب اسلامی - پژوهشکده سوانح طبیعی
۷	۲۳,۰۰۰	۲۴,۶۰۰		۲۴,۶۰۰		۲۴,۶۰۰				برنامه پژوهش‌های کاربردی
۶۶	۲,۰۵۳,۶۳۷	۳,۴۱۹,۰۹۸	۳,۲۱۷,۲۳۶	۲۰۱,۸۶۲		۲۰۱,۸۶۲				سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور
- ۱۹	۸۴۶,۱۹۹	۶۸۱,۹۲۶	۵۶۰,۹۲۶	۱۲۱,۰۰۰		۱۲۱,۰۰۰				برنامه ارائه خدمات شهری و روستایی
۱۳۶	۱,۱۲۵,۱۱۱	۲,۶۵۱,۱۷۷	۲,۶۲۱,۳۱۰	۲۹,۸۶۷		۲۹,۸۶۷				برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی
۷۱	۱۵,۷۵۴	۲۷,۰۰۰		۲۷,۰۰۰		۲۷,۰۰۰				برنامه نظارت و ارزیابی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها
- ۲۱	۴۴,۵۰۰	۳۵,۰۰۰	۳۵,۰۰۰	۰		۰				برنامه ارائه خدمات آب شهری و روستایی
۱۴	۷,۰۰۰	۷,۹۹۵		۷,۹۹۵		۷,۹۹۵				برنامه پژوهش‌های کاربردی
۶	۱۵,۰۷۳	۱۶,۰۰۰		۱۶,۰۰۰		۱۶,۰۰۰				برنامه آموزش غیررسمی فن‌وحرفه‌های و مهارتی
۱۸	۲۴۱,۴۳۳	۲۸۳,۹۷۰	۳۰,۰۰۰	۲۵۳,۹۷۰		۲۵۳,۹۷۰				وزارت کشور - هزینه‌های مربوط به پناهندگان سیاسی و رانده شدگان از کشورهای دیگر و احداث اردوگاه برای آنها
۱۸	۲۴۱,۴۳۳	۲۸۳,۹۷۰	۳۰,۰۰۰	۲۵۳,۹۷۰		۲۵۳,۹۷۰				برنامه سیاستگذاری و ساماندهی اتباع و مهاجرین خارجی
۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰		۲۰۰,۰۰۰		۲۰۰,۰۰۰				وزارت کشور - شورای عالی استان‌ها (کمک)
- ۵۲	۲۰۰,۰۰۰	۹۶,۰۰۰		۹۶,۰۰۰		۹۶,۰۰۰				برنامه بررسی، مطالعه، تحقیق و ارائه خط‌مشی در حوزه اجتماعی

درصد نسبت تغییرات سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۵	مصوب سال ۱۳۹۵	جمع کل اعتبارات در لایحه ۱۳۹۶	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	اعتبارات سال ۱۳۹۶			هدف کمی			شرح دستگاه، برنامه و فعالیت
				جمع	اختصاصی	هزینه‌ای	هزینه واحد*	مقدار	سنجه عملکرد	دستگاه - برنامه
- ۴۶	۳,۱۵۵,۰۰۰	۱,۶۹۴,۳۳۹	۱,۶۹۴,۳۳۹	.						شهرداری تهران
- ۴۶	۳,۱۵۵,۰۰۰	۱,۶۹۴,۳۳۹	۱,۶۹۴,۳۳۹	.						برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی
۱۱	۹۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	.						شهرداری کرج
۱۱	۹۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	.						برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی
- ۲۸	۱,۲۰۰,۰۰۰	۸۷۰,۰۰۰	۸۷۰,۰۰۰	.						شهرداری مشهد
- ۲۸	۱,۲۰۰,۰۰۰	۸۷۰,۰۰۰	۸۷۰,۰۰۰	.						برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی
- ۳۴	۱,۱۸۰,۰۰۰	۷۸۰,۰۰۰	۷۸۰,۰۰۰	.						شهرداری اصفهان
- ۳۴	۱,۱۸۰,۰۰۰	۷۸۰,۰۰۰	۷۸۰,۰۰۰	.						برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی
- ۴۷	۱,۵۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	.						شهرداری شیراز
- ۴۷	۱,۵۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	.						برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی
- ۳۴	۱,۲۰۰,۰۰۰	۷۹۰,۰۰۰	۷۹۰,۰۰۰	.						شهرداری تبریز
- ۳۴	۱,۲۰۰,۰۰۰	۷۹۰,۰۰۰	۷۹۰,۰۰۰	.						برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی
- ۳۲	۸۵۰,۰۰۰	۵۸۰,۰۰۰	۵۸۰,۰۰۰	.						شهرداری اهواز
- ۳۲	۸۵۰,۰۰۰	۵۸۰,۰۰۰	۵۸۰,۰۰۰	.						برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی
- ۱۷	۶۵۰,۰۰۰	۵۴۰,۰۰۰	۵۴۰,۰۰۰	.						شهرداری قم
- ۱۷	۶۵۰,۰۰۰	۵۴۰,۰۰۰	۵۴۰,۰۰۰	.						برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی
- ۱۴	۶۵۰,۰۰۰	۵۶۰,۰۰۰	۵۶۰,۰۰۰	.						شهرداری کرمانشاه
- ۱۴	۶۵۰,۰۰۰	۵۶۰,۰۰۰	۵۶۰,۰۰۰	.						برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی

مآخذ: لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه سال ۱۳۹۵.

* اعداد این ستون برحسب آنچه در لایحه آمده است ارائه شده است.

(میلیون ریال)

جدول ۳. گزارش - نمای کلی اعتبارات بودجه‌ای وزارت راه و شهرسازی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

جمع کل	بودجه دستگاه‌های تابعه وزارت راه و شهرسازی			بودجه عمومی دولت	
	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	دستگاه	منابع عمومی دولت	
۸۴,۷۹۵,۶۸۵	۸۰,۶۳۸,۷۵۴	۴,۱۵۶,۹۳۱	جمع وزارت راه و شهرسازی	۱,۵۹۵,۸۵۱,۹۹۸	درآمدها
۸,۷۱۲,۰۰۰	۷,۹۹۲,۰۰۰	۷۲۰,۰۰۰	وزارت راه و شهرسازی (ستاد)	۱,۱۶۱,۳۹۴,۰۰۱	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۴۲,۷۰۱,۹۰۰	۴۲,۷۰۱,۹۰۰	۰	شرکت ساخت و توسعه زیربنای حمل‌ونقل	۴۴۲,۷۴۴,۰۰۱	واگذاری دارایی‌های مالی
۱۴,۳۸۶,۹۰۰	۱۴,۳۸۶,۹۰۰	۰	شرکت سهامی راه آهن جمهوری اسلامی ایران	۳,۱۹۹,۹۹۰,۰۰۰	جمع منابع عمومی
۱۰,۲۱۵,۲۹۷	۷,۵۲۰,۲۹۷	۲,۶۹۵,۰۰۰	سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای		مصارف بودجه عمومی دولت
۱۰,۰۰۳	۳	۱۰,۰۰۰	سازمان هواپیمایی کشوری	۲,۴۳۳,۷۴۰,۵۷۴	هزینه‌ای
۱۶۴,۷۰۰	۱۶۴,۷۰۰	۰	شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)	۶۲۷,۰۹۹,۴۲۶	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای
۷۸۴,۰۱۴	۴۴۵,۹۰۰	۳۳۸,۱۱۴	سازمان هواشناسی کشور	۲۰۹,۱۵۰,۰۰۰	تملك دارایی‌های مالی
۵۷,۶۰۰	۱۵,۰۰۰	۴۲,۶۰۰	پژوهشکده هواشناسی	۳,۱۹۹,۹۹۰,۰۰۰	جمع مصارف
۱۲۵,۰۰۰	۱۵,۰۰۰	۱۱۰,۰۰۰	مرکز آموزش عالی هوانوردی و فرودگاهی کشور		
۷۷,۱۵۷,۴۱۴	۷۳,۲۴۱,۷۰۰	۳,۹۱۵,۷۱۴	جمع بخش حمل‌ونقل		سایر منابع مالی بودجه
۴,۸۸۲,۰۴۳	۴,۸۸۲,۰۴۳	۰	سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی	۷۵,۰۰۰,۰۰۰	اسناد خزانه اسلامی بند «ه» تبصره «۵» دستگاه‌ها
۱,۱۶۷,۶۰۰	۱,۱۶۷,۶۰۰	۰	شرکت سهامی عمران شهرهای جدید، مادر تخصصی	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	اسناد خزانه اسلامی بند «ز» تبصره «۵»
۱,۱۱۱,۵۲۲	۱,۱۱۱,۵۲۲	۰	شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	اوراق مشارکت بند «الف» تبصره «۵» با تضمین شرکت‌ها
۲۸۷,۹۶۵	۹۲,۴۸۹	۱۹۵,۴۷۶	مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، پژوهشکده حمل‌ونقل	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	اوراق مشارکت بند «ب» تبصره «۵» با تضمین دولت
۷,۷۰۴		۷,۷۰۴	وزارت راه و شهرسازی - اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	اوراق تسویه خزانه بند «و» تبصره «۵»
۱۴۳,۴۰۰	۱۴۳,۴۰۰	۰	وزارت راه و شهرسازی - دبیرخانه شورای عالی شهرسازی		بودجه وزارت راه و شهرسازی

جمع کل	بودجه دستگاه‌های تابعه وزارت راه و شهرسازی			بودجه عمومی دولت	
	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	دستگاه	منابع عمومی دولت	
۳۸,۰۳۷		۳۸,۰۳۷	وزارت راه و شهرسازی - کمک‌های اعتباری برای تأمین مسکن	۷۳,۲۴۱,۷۰۰	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (بخش حمل‌ونقل) پیوست (۱) قانون
۷,۶۳۸,۲۷۱	۷,۳۹۷,۰۵۴	۲۴۱,۲۱۷	جمع بخش مسکن	۷,۳۹۷,۰۵۴	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (بخش مسکن و شهرسازی) پیوست (۱) قانون
بودجه وزارت راه و شهرسازی برحسب فصل، برنامه و تعداد طرح				۱۸,۱۱۰,۰۰۰	ردیف‌های متفرقه تملك دارایی سرمایه‌ای (بخش حمل‌ونقل)
جمع کل	اعتبار	برنامه - تعداد طرح	فصل	۱۵,۱۰۶,۶۶۷	ردیف‌های متفرقه تملك دارایی سرمایه‌ای (بخش مسکن و شهرسازی)
۳۶,۷۵۰,۶۹۷	۳۶,۷۵۰,۶۹۷	جاده‌ای شامل ۲۴۶ طرح	کلیه بخش‌های حمل‌ونقل	۱۱۳,۸۵۵,۴۲۱	جمع تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (پیوست + ردیف‌ها)
۳۵,۸۰۶,۴۰۰	۳۵,۸۰۶,۴۰۰	ریلی شامل ۴۸ طرح			
۱۸۲,۴۰۳	۱۸۲,۴۰۳	هوایی شامل ۸ طرح			
۵۱۹,۸۰۰	۵۱۹,۸۰۰	سایر برنامه‌ها شامل ۷ طرح			
۷,۳۷۹,۴۵۴	۷,۳۷۹,۴۵۴	۱۳ برنامه شامل ۱۰۱ طرح	جمع فصل مسکن و عمران شهری، روستایی و عشایری		

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۳۹۶.

جدول ۴. گزارش - عملکرد ۹ ماهه اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت راه و شهرسازی

(میلیون ریال)

براساس قانون بودجه سال ۱۳۹۵

ردیف	عنوان / دستگاه	اعتبار قانون ۱۳۹۵	ابلاغی ۱۳۹۵	تخصیص	اسناد خزانه ابلاغی	مجوز اوراق مشارکت	قیمر مصرفی (تناژ)
جمع کل							
		۸۱,۳۵۶,۳۱۲	۷۷,۶۶۲,۷۳۹	۰	۲۸,۶۱۸,۸۳۸	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۸۶۸,۲۳۱
۱	وزارت راه و شهرسازی	۱۶,۰۹۱,۱۳۳	۱۵,۳۶۰,۶۰۱		۷,۳۴۳,۰۵۱		۴۰۹,۲۸۴
۲	شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل	۳۳,۸۹۶,۰۲۳	۳۲,۳۵۷,۱۴۱		۱۲,۱۸۱,۴۴۷	۲۴,۶۷۰,۰۰۰	۱۹۰,۰۴۳
۳	شرکت سهامی راه آهن جمهوری اسلامی ایران	۷,۷۶۰,۷۲۷	۷,۴۰۸,۳۹۰		۱,۸۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	
۴	سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای	۱۱,۰۲۳,۲۷۲	۱۰,۵۲۲,۸۱۵		۴,۳۳۰,۹۰۶		۲۶۸,۹۰۴
۵	سازمان هواپیمایی کشوری	۳۱۴,۱۲۶	۲۹۹,۸۶۴				
۶	شرکت شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)	۲۸۸,۴۳۱	۲۷۵,۳۳۶				
۷	سازمان بنادر و دریانوردی	۰	۰				
۸	سازمان هواشناسی کشور	۴۷۲,۷۴۳	۴۵۱,۲۸۰				
۹	مرکز آموزش عالی هوانوردی و فرودگاهی کشور	۱۶,۲۲۲	۱۵,۴۸۶				
۱۰	پژوهشکده هواشناسی و اقلیم‌شناسی	۲۰,۴۰۴	۱۹,۴۷۸				
۱۱	مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی	۲,۰۰۰	۱,۹۰۹				
جمع اعتبارات بخش حمل‌ونقل							
		۶۹,۸۸۵,۰۸۱	۶۶,۷۱۲,۳۰۰	۰	۲۵,۶۵۵,۴۰۴	۲۹,۱۷۰,۰۰۰	۸۶۸,۲۳۱
۱۲	سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی	۷,۴۴۷,۰۶۵	۷,۱۰۸,۹۷۰		۲,۲۰۵,۰۶۶		
۱۳	شرکت سهامی عمران شهرهای جدید، مادر تخصصی	۲,۳۸۰,۷۶۶	۲,۲۷۲,۶۷۹		۶۱۵,۴۱۵	۸۳۰,۰۰۰	
۱۴	شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران	۱,۳۷۷,۰۰۰	۱,۳۱۴,۴۸۴		۱۴۲,۹۵۳		
۱۵	وزارت راه و شهرسازی - دبیرخانه شورای عالی شهرسازی	۱۴۳,۴۰۰	۱۳۶,۸۹۰				
۱۶	مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی	۱۲۳,۰۰۰	۱۱۷,۴۱۶				
جمع اعتبارات بخش مسکن							
		۱۱,۴۷۱,۲۳۱	۱۰,۹۵۰,۴۳۹	۰	۲,۹۶۳,۴۳۴	۸۳۰,۰۰۰	۰

مآخذ: لایحه بوجه سال ۱۳۹۶، قانون بودجه سال ۱۳۹۵ و گزارش وزارت راه و شهرسازی.

(میلیون ریال)

جدول ۵. گزارش - قیاسی کلی از اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت راه و شهرسازی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶

بر آورد سال‌های بعد	درصد رشد نسبت به ابلاغی ۱۳۹۵	درصد رشد نسبت به مصوب ۱۳۹۵	تعداد طرح‌ها در لایحه ۱۳۹۶	اعتبار لایحه ۱۳۹۶	تعداد طرح‌ها در قانون ۱۳۹۵	اعتبار ابلاغی ۱۳۹۵	مصوب ۱۳۹۵	شرح وضعیت اعتبار طرح‌ها
								جمع اعتبارات طرح‌ها
۵۲,۷۷۴,۴۰۳	-۳۲	-۳۶	۱۰۲	۷,۳۹۷,۰۵۴	۱۰۸	۱۰,۹۵۲,۳۴۸	۱۱,۴۷۳,۲۳۱	جمع اعتبارات بخش مسکن
۱,۲۷۵,۴۵۰,۳۵۱	۱۰	۵	۳۰۸	۷۳,۲۴۱,۷۰۰	۳۰۴	۶۶,۷۱۰,۳۹۱	۶۹,۸۸۳,۰۸۱	جمع اعتبارات بخش حمل‌ونقل
۱,۳۲۸,۲۲۴,۶۵۴	۴	-۱	۴۱۰ طرح	۸۰,۶۳۸,۷۵۴	۴۱۲	۷۷,۶۶۲,۷۳۹	۸۱,۳۵۶,۳۱۲	جمع کل اعتبارات

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه سال ۱۳۹۵.

۳. ردیف‌های متفرقه

تعیین بودجه و طبقه‌بندی آن بر مبنای جایگاه و مسئولیت محاسباتی دستگاه اجرایی، تعیین‌کننده روابط دستگاه اجرایی با خزانه‌داری می‌باشد و به اطلاعات مالی- اداری و نیز ماهیت هزینه‌ها و مسئولیت‌های سازمان‌های اجرایی در چارچوب یک طبقه‌بندی سازمانی و برنامه‌ای و فصول هزینه رابطه معناداری می‌بخشد.

حال اگر دستگاه اجرایی مشخص نباشد و اعتبار تحت طبقه‌بندی «فصل - برنامه» قرار نگیرد این اعتبارات در قالب ردیف‌های متفرقه پیش‌بینی و تصویب می‌شوند، علاوه بر آن، اعتباراتی برای سود کارمزد و تعهدات دولت پیش‌بینی می‌شود که این اعتبارات در قالب بخش‌های ششم و هفتم اعتبارات آرایش می‌یابند که در ادبیات بودجه‌ای به‌عنوان اعتبارات آرایش یافته در قالب «ردیف - دستگاه»، «ردیف متفرقه» ردیف‌های بخش‌های ششم و هفتم، ردیف‌های اعتباری نام برده می‌شوند. ردیف‌های اعتباری براساس قواعد تقریباً مشخصی یک شماره طبقه‌بندی ۶ رقمی دارند که قابلیت شناسایی دستگاه را تا حدودی فراهم می‌کند.

شایان ذکر است که ایجاد ردیف‌های متفرقه به معنای تعیین اعتبار، بدون تعیین دستگاه اجرایی مسئول (پاسخگو نبودن دستگاه متولی در قبال تکالیف موضوعه) و بدون طبقه‌بندی و برنامه می‌باشد، از این منظر آن دسته از اعتبارات ردیف‌های متفرقه که قابلیت قرار گرفتن ذیل برنامه و دستگاه مشخص را دارند، باید از جداول مربوطه استخراج و تحت برنامه و دستگاه اجرایی ذیربط الحاق گردند. از سوی دیگر منابع اعتباری می‌بایستی براساس برنامه‌ای خاص صورت پذیرد که داشتن اهداف کمی یکی از ضروریات آن برنامه خواهد بود، با مروری بر جدول ۹ لایحه که برآورد ردیف‌های متفرقه را دربر دارد، می‌توان چنین برداشت کرد که اعتبارات موضوعه می‌تواند همراه با توزیع مناسب‌تر تحت برنامه و دستگاه‌های موضوعه از جمله؛ وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و تشکیلات وابسته به آنها قرار گیرد. این مسئله چندین سال است که مورد تذکر کارشناسی قرار گرفته است. به‌عنوان نمونه می‌توان اعتبارات مندرج در طبقه‌بندی‌های متفرقه شامل طبقه‌بندی‌های (۱۰) از اعتبارات قسمت یارانه‌ها و (۶۱) از اعتبارات قسمت ردیف‌های موردی (موقت) را به ذیل برنامه و دستگاه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی انتقال داد. در بخشی دیگر از ردیف‌های متفرقه نام دستگاه به همراه اعتبار در نظر گرفته شده لحاظ شده است اما مشخص نیست که چرا این ردیف تحت برنامه همان دستگاه ذیل وزارت متبوع درج نگردیده است.

در این لایحه جمع کل اعتبارات متفرقه ۵۸۳,۳۹۹ میلیارد ریال می‌باشد، که ۲۳۹,۱۹۰ میلیارد ریال آن از بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ۳۴۴,۲۰۹ میلیارد ریال آن بابت اعتبارات هزینه‌ای می‌باشد. اعتبارات متفرقه موضوع این گزارش ۷۴,۸۲۶ میلیارد ریال است که ۱۲/۸۲ درصد کل

اعتبارات متفرقه را به خود اختصاص می‌دهد. گنجاندن حجم زیادی از اعتبارات در ردیف‌های متفرقه این لایحه، حکایت از آن دارد که آن اعتبارات تابع طبقه‌بندی دستگاهی و برنامه‌ای مشخصی نیستند و می‌تواند براساس صلاحدید دولت و براساس فعالیت موضوعه صرف شود. - منابع اختصاص یافته به ردیف‌های متفرقه، وظایفی را هدف قرار داده است که جزئی از تکالیف قانونی این بخش و دولت می‌باشد، اما متأسفانه اعتبار ردیف‌های مذکور تحت هیچ‌گونه برنامه و یا معیار قابل اتکایی، هزینه نمی‌شود، به عبارت دیگر این‌گونه اعتبارات در اختیار دولت قرار دارد و براساس نگرش‌ها و سلايق خاص هزینه می‌شوند. از این رو ضروری است تا اعتبارات مذکور تحت ضوابط و ذیل برنامه‌های مشخص و قابل اتکایی، اصلاح و هزینه گردد.

جدول ۶. گزارش - قیاسی کلی از اعتبارات ردیف‌های متفرقه وزارت راه و شهرسازی در لایحه بودجه ۱۳۹۶ کل کشور

اعتبارات لایحه ۱۳۹۶			مصوب ۱۳۹۵			عنوان
جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	
۲۳,۷۶۴,۰۰۰	۱۵,۱۰۶,۶۶۷	۸,۶۵۷,۳۳۳	۱۵,۸۰۴,۰۰۰	۱۵,۳۲۰,۰۰۰	۴۸۴,۰۰۰	بخش مسکن
۳۹,۴۹۰,۰۰۰	۱۸,۱۱۰,۰۰۰	۲۱,۳۸۰,۰۰۰	۳۱,۶۱۴,۷۰۰	۳۰,۶۳۴,۷۰۰	۹۸۰,۰۰۰	بخش حمل‌ونقل
۶۳,۲۵۴,۰۰۰	۳۳,۲۱۶,۶۶۷	۳۰,۰۳۷,۳۳۳	۴۷,۴۱۸,۷۰۰	۴۵,۹۵۴,۷۰۰	۱,۴۶۴,۰۰۰	جمع کل

(میلیون ریال)

جدول ۷. (لایحه) - برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه در سال ۱۳۹۶

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	مصوب ۱۳۹۵	درصد تغییرات لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نسبت به مصوب سال ۱۳۹۵
	جمع کل	۰۰۰,۲۰۹,۳۴۴	۲۳۹,۱۹۰,۴۰۶	۵۸۳,۳۹۹,۴۰۶	۵۹۵,۳۸۴,۰۱۷	-۲
۵۱۰۰۰۰	اعتبارات خاص و پیش‌بینی نشده	۱,۲۰۰,۰۰۰	۱۱,۰۴۰,۰۰۰	۱۲,۲۴۰,۰۰۰	۱۲,۷۰۰,۰۰۰	-۴
۵۲۰۰۰۰	اعتبارات یارانه‌ها	۱۵۱,۹۰۰,۰۰۰	۱۳,۸۸۰,۰۰۰	۱۶۵,۷۸۰,۰۰۰	۱۳۳,۸۰۰,۰۰۰	۲۴
۷	طرح‌های توسعه و حمایت‌های مالی و بهبود حمل‌ونقل عمومی شهرها زیر ۱۰۰۰۰ نفر	.	۴۵۰,۰۰۰	۴۵۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	-۱۰
۸	تخفیف عوارض پروانه، حمایت‌های مالی و تراکم و ایجاد تأسیسات عمومی مسکن مهر	.	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	-۵۰
۹	زیرساخت مسکن مهر (سهم دولت)	.	۱,۲۵۰,۰۰۰	۱,۲۵۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	-۵۰
۱۰	یارانه سود تسهیلات مسکن روستایی	.	۱۸۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	-۱۰
۱۳	یارانه بلیت حمل‌ونقل همگانی و یارانه بلیت مترو تهران و	۲,۴۵۰,۰۰۰	.	۲,۴۵۰,۰۰۰	۲,۴۵۰,۰۰۰	۰

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	مصوب ۱۳۹۵	درصد تغییرات لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نسبت به مصوب سال ۱۳۹۵
	قطار شهری سایر شهرها (۱۷۰۰ میلیارد ریال یارانه بلیت حمل‌ونقل همگانی ۷۵۰ میلیارد ریال یارانه بلیت مترو تهران و قطار سایر شهرها براساس جابجایی مسافر و تعداد ناوگان)					
۱۴	یارانه سود تسهیلات مسکن مهر	۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	-۵۰
۱۸	اعتبارات موضوع هزینه‌های صدور پروانه‌های ساختمانی، عوارض شهرداری، هزینه‌های انشعاب آب و فاضلاب و برق و گاز	۵۰,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۰
جمع اعتبارات یارانه‌ای بخش				۵,۸۸۰,۰۰۰		
۵۳۰۰۰۰	اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه	۱۲۸,۸۲۴,۶۱۸	۱۵۲,۲۴۵,۷۱۷	۲۸۱,۰۷۰,۳۳۵	۳۱۹,۵۵۴,۶۵۵	-۱۲
۱۲	وزارت راه و شهرسازی - بنیاد مسکن انقلاب اسلامی- حساب ۱۰۰ حضرت امام خمینی (ره) - تأمین مسکن محرومین سراسر	۲۰۰,۰۰۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۲۴,۰۰۰	-۳۸
۱۴	سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای - اجرای قانون ایمنی راه‌ها و راه آهن و اجرای بند «۵» ماده (۱۸) قانون تنظیم بخشی	۰	۷۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰	۷۲,۹۰۰	-۴
۳۳	حقوق و عوارض گمرکی واردات واگن و تجهیزات شرکت‌های قطار شهری (جمع‌خرجی)	۳۶۰,۰۰۰	۰	۳۶۰,۰۰۰	۴۵۰,۰۰۰	-۲۰
۳۴	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور - موضوع اجازه اخذ وجه بابت سند تک‌برگی تعویض سندهای مالکیت برای اجرای ثبت نوین و هزینه تفکیک	۵۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۱,۰۱۷,۰۰۰	-۲۱
۳۷	اعتبارات موضوع واگذاری زمین و تأسیسات پادگان‌ها	۰	۱۴۰,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	۲۲۵,۰۰۰	-۳۸

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	مصوب ۱۳۹۵	درصد تغییرات لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نسبت به مصوب سال ۱۳۹۵
۴۲	اعتبار موضوع آیین‌نامه اجرایی ماده (۸) قانون ساماندهی و حمایت مالی از تولید و عرضه مسکن	۶۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	-۲۵
۴۵	اعتبار موضوع ماده (۳۷) قانون مالیات بر ارزش افزوده	۵۵۰,۰۰۰	۰	۵۵۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۳۸
۶۱	اعتبارات موضوع اجاره ساختمان‌ها و اراضی دولتی (از جمله امکانات، اماکن و فضاهای آموزشی، فرهنگی، هنری و ورزشی کلیه دستگاه‌های اجرایی)	۳۹۶,۰۰۰	۰	۳۹۶,۰۰۰	۴۰۴,۰۰۰	-۲
۶۴	سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای - اعتبارات موضوع ماده (۲۳) قانون نحوه رسیدگی به تخلفات راهنمایی و رانندگی	۰	۳,۴۷۰,۰۰۰	۳,۴۷۰,۰۰۰	۵,۴۴۳,۲۰۰	-۳۶
۶۵	اعتبارات موضوع ماده (۲۳) قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و جرائم رانندگی جهت پرداخت به شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور	۰	۵,۵۰۰,۰۰۰	۵,۵۰۰,۰۰۰	۸,۱۶۴,۸۰۰	-۳۳
۶۶	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران- اعتبارات موضوع ماده ۲۳ قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و جرائم رانندگی	۲,۳۰۰,۰۰۰	۱,۱۷۰,۰۰۰	۳,۴۷۰,۰۰۰	۳,۹۶۰,۰۰۰	-۱۲
۸۶	سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای - موضوع أخذ عوارض وسائط نقلیه وارداتی جهت نگهداری و ایمن‌سازی راه‌های شریانی کشور	۰	۳۲۰,۰۰۰	۳۲۰,۰۰۰	۴۰۵,۰۰۰	-۲۱
۱۲۷	از رده خارج کردن خودروهای فرسوده و کمک به توسعه و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی	۰	۲۰۶,۷۰۰	۲۰۶,۷۰۰	۳۲۴,۰۰۰	-۳۶
۱۲۹	وزارت راه و شهرسازی سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای - تهران - کرج و کرج - قزوین	۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۸,۶۰۰	-۱۸

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	مصوب ۱۳۹۵	درصد تغییرات لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نسبت به مصوب سال ۱۳۹۵
۱۲۲	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور - موضوع درآمد پاسخ الکترونیک به استعلامات و اعلام وضعیت ملک	۱۸۷,۰۰۰	۳۳۷,۰۰۰	۵۲۴,۰۰۰	۹۲۷,۱۸۰	-۴۳
۱۴۰	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور - اجرای طرح جامع حدنگار	۵۵۴,۹۰۰	۲,۷۱۱,۳۰۰	۳,۲۶۶,۲۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۶۳
۱۴۵	شرکت عمران شهرهای جدید - اجرای تبصره ذیل ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید (جمعی - خرجی) ۱	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰
۱۴۹	شرکت سهامی راه آهن جمهوری اسلامی ایران - توسعه، بهسازی خطوط و ناوگان شبکه حمل‌ونقل ریلی	۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۵,۵۰۰,۰۰۰	-۱۸
۱۵۰	سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای - نگهداری راه‌ها	۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۵,۵۰۰,۰۰۰	-۱۸
۱۵۲	تخفیف حقوق ورودی برای جایگزینی ناوگان خودروهایی فرسوده عمومی موضوع ماده (۲) قانون مدیریت حمل‌ونقل سوخت - (جمعی - خرجی)	۲,۰۰۰,۰۰۰	۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	-۵۶
۱۵۶	اعتبارات موضوع بند «ه» تبصره «۱» قانون بودجه - مالچ پاشی و خرید قیر		۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰		
جمع اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه بخش				۴۶,۵۷۲,۲۲۷		
۵۴۰۰۰۰	اعتبارات نهادهای خاص	۳,۸۶۷,۳۸۰	۳,۵۲۲,۲۸۲	۷,۳۸۹,۶۶۲	۹,۸۴۴,۶۶۰	-۲۵
۲	سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور - پرداخت به شهرداری‌ها - موضوع تبصره «۳» ماده (۴۱) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده	۸۰۰,۰۰۰	۲,۰۳۰,۲۴۷	۲,۸۳۰,۲۴۷	۴,۲۰۰,۰۰۰	-۳۳
۵	سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور - پرداخت به دهیاری‌ها - موضوع تبصره «۳» ماده (۴۱) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده	۳۸۴,۰۰۰	۹۶۰,۰۰۰	۱,۳۴۴,۰۰۰	۱,۷۶۰,۰۰۰	-۲۴

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	مصوب ۱۳۹۵	درصد تغییرات لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نسبت به مصوب سال ۱۳۹۵
جمع اعتبارات نهادهای خاص بخش						
۵۵۰۰۰۰	اعتبارات ردیف‌های موردی - (موقت)	۶۴,۱۱۴,۰۰۱	۴۹,۰۶۰,۰۰۱	۱۱۳,۱۷۴,۰۰۲	۶۰,۸۲۸,۴۳۰	۸۶
۲	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور-زمینه‌سازی جهت تحرک بخشیدن به اقتصاد مناطق کمتر توسعه و حاشیه‌ای و تقویت پیوند با اقتصاد ملی -توازن منطقه‌ای (زیرساخت‌ها) و (کمک‌های فنی و اعتباری)	۰	۷۵۰,۰۰۰	۷۵۰,۰۰۰	۱,۳۰۰,۰۰۰	-۴۲
۱۹	(سواحل جنوب -مصوبات سفر مقام معظم رهبری)کمک به ایجاد و توسعه زیرساخت‌ها از جاسک تا گواتر	۰	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	-۲۰
۴۲	معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم - کمک به توسعه زیربنای روستایی، تکمیل مجتمع‌های آبرسانی و زیرساخت‌های نواحی صنعتی و کمک‌های فنی و اعتباری به توسعه اشتغال روستایی	۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۳,۵۰۰,۰۰۰	-۲۹
۴۸	اعتبارات موضوع قانون استفاده متوازن از امکانات کشور و توزیع عادلانه و رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه‌یافته و تحقق پیشرفت و عدالت	۰	۱	۱		
۴۹	سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی - اعتبارات موضوع طرح‌های بیمارستان‌های کشور از جمله طرح‌های مندرج در جداول (۱۹) و (۲۰)	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	-۶۰
۶۰	توسعه و عمران شهر خرمشهر		۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	-۴۰
۶۲	وزارت راه و شهرسازی - بنیاد مسکن انقلاب اسلامی - کمک به حساب ۱۰۰ حضرت امام خمینی (ره)	۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	-۲۵

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع	مصوب ۱۳۹۵	درصد تغییرات لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ نسبت به مصوب سال ۱۳۹۵
۶۷	بهسازی بافت فرسوده و حاشیه کلانشهرهای مذهبی (مشهد) ۱	.	۷۵۰,۰۰۰	۷۵۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	-۲۵
۶۸	سازمان اوقاف و امور خیریه - احداث و تکمیل و کمک به مساجد و بقاع متبرکه کشور	.	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	-۵۸
۷۱	ساماندهی حاشیه شهرها	.	۲,۲۰۰,۰۰۰	۲,۲۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱۰
۷۹	کمک‌های فنی و اعتباری بابت جایگزینی وسایل نقلیه عمومی فرسوده	.	۱,۰۵۰,۰۰۰	۱,۰۵۰,۰۰۰	۱,۶۵۰,۰۰۰	-۳۶
			جمع اعتبارات ردیف‌های موردی - (موقت) بخش			
			جمع کل اعتبارات ردیف‌های متفرقه‌ای بخش			
			۱۸,۲۰۰,۰۰۱			
			۷۴,۸۲۶,۴۷۵			

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ و قانون بودجه سال ۱۳۹۵.

بررسی جهت‌گیری ماده واحده و ردیف‌های اعتباری مختص به بخش مسکن و شهرسازی و مدیریت شهری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶، حکایت از آن دارد که رویکردهای مندرج در ماده واحده و حتی منابع اعتباری که برای امور مختلف در این بخش پیش‌بینی شده است نمی‌تواند رافع چالش‌ها و مشکلات بخشی از جمله پاسخگویی به تأمین تقاضای مسکن (اقشار متوسط درآمدی به پایین) نحوه نوسازی و بازسازی بافت‌های فرسوده، مقاوم‌سازی بناهای عمومی با اهمیت و ضروری، بلا تکلیفی سیاست مسکن اجتماعی، نظارت کیفی و کمی بر اجرای ضوابط و مقررات و استانداردها، کاهش منابع اعتباری مدیریت شهری و شقوق مختلف حمل‌ونقل از جمله حمل‌ونقل درون‌شهری، ارتقای مبادی مهاجرت و ... باشد. استمرار سنواتی ضعف‌ها و نبود نظم و انسجام رفتاری در تنظیم برنامه‌های بخشی از دیگر مواردی است که جهت‌گیری لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ را در رابطه با مسکن و شهرسازی و مدیریت با سؤال و ابهام مواجه می‌کند. از سوی دیگر با توجه به محدودیت‌های حقوقی در خصوص ارائه پیشنهادها بودجه‌ای و نیاز به تعیین منابع اعتباری برای هر یک از آنها، تنها به ارائه پیشنهادهایی بسنده می‌شود که در این گزارش و تحت سرفصل جداگانه ارائه شده است و خلاصه‌ای از آن به شرح زیر ارائه می‌شود:

۱. ممنوعیت اطلاع رسیدگی (خارج از زمان متعارف) و ضرورت اقدام تکلیف قانونی توسط بانک مرکزی و بانک‌های عامل در خصوص استفاده از تسهیلات فاینانس (اضافه شدن به انتهای بند «الف» تبصره «۳»).
۲. امکان تهاتر شدن بدهی‌های دولت به شهرداری‌ها با بدهی‌های شهرداری‌ها به سازمان تأمین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی با لحاظ اوراق تسویه خزانه موضوع ماده (۲) قانون رفع موانع تولید (اضافه شدن به انتهای بند «و» تبصره «۵»).
۳. ضرورت جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی برای تحقق قانون تونل مشترک که از سال ۱۳۷۲ به علت عدم تخصیص اعتباری بودجه‌ای بلا تکلیف مانده است.
۴. افزایش نرخ مالیات بر سیگار و محصولات دخانی در سال ۱۳۹۶ به منظور تقویت منابع اعتباری بافت‌های فرسوده تقویت مبادی مهاجرت، افزایش اعتبارات توسعه روستایی و ارتقای خدمات شهری (الحاقی).
۵. تمرکز و اجرای برنامه‌های مسکن اجتماعی در بافت‌های فرسوده به میزان حداقل پنجاه درصد طرح‌های موضوعه.

منابع و مأخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کشور.
۲. قانون بودجه سال ۱۳۹۵.
۳. قانون مدیریت خدمات کشوری.
۴. قانون برنامه پنجم توسعه.
۵. قانون مالیات بر ارزش افزوده.
۶. قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن.
۷. قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت.
۸. قانون مدیریت حمل و نقل و مصرف سوخت کشور.
۹. سایر قوانین و مقررات موضوعه.

شماره مسلسل: ۱۵۲۶۰

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره چاپ: ۳۶۳

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت: ۲۲۰

تاریخ چاپ: ۱۳۹۵/۹/۲۰

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور ۵۱. بخش مسکن، شهرسازی و مدیریت شهری

نام دفتر: مطالعات زیربنایی (گروه راه و شهرسازی و مدیریت شهری)

تهیه و تدوین: محمدرضا فارسیان

ناظران علمی: محمدحسن معادی رودسری، محسن صمدی

متقاضی: کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. بودجه

۲. شهرسازی - شهرداری

۳. مسکن

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۹/۲۴